

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-787 1, 2, 4, 30, 32¹, 34¹, 34¹⁸, 34²², 34²⁴, 34²⁵, 34²⁶, 34³⁰, 34³¹ STRAIPSNIŲ, AŠTUNTOJO⁴ SKIRSNIO, AŠTUNTOJO⁵ SKIRSNIO PAVADINIMO, 5 PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 4³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ APLINKOS TERŠIMĄ ĮSTATYMO NR. VIII-1183 2 STRAIPSNIO IR 3, 9 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 47, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 102 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 100² STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 252, 255¹, 589, 608 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 252¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 47, 84, 85, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 102, 105 IR 107 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 102² IR 102³ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO NR. XV-447 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 29, 243¹, 251, 304², 308¹, 310, 589 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 243², 270² STRAIPSNIAIS IR 243¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO NR. XV-732 13 IR 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 (toliau – ATĮ) 1, 2, 4, 30, 32¹, 34¹, 34¹⁸, 34²², 34²⁴, 34²⁵, 34²⁶, 34³⁰, 34³¹ straipsnių, aštuntojo⁴ skirsnio, aštuntojo⁵ skirsnio pavadinimo, 5 priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 4³ straipsniu įstatymo projektas (toliau – ATĮ projektas), Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 (toliau – MATĮ) 2 straipsnio ir 3, 9 priedų pakeitimo įstatymo projektas (toliau – MATĮ projektas), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 (toliau – AAĮ) 1, 47, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 102 straipsnių ir priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 100² straipsniu įstatymo projektas (toliau – AAĮ pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 252, 255¹, 589, 608 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 252¹ straipsniu įstatymo projektas (toliau – ANK pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 47, 84, 85, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 102, 105 ir 107 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 102² ir 102³ straipsniais įstatymo Nr. XV-447 (toliau – AAĮ Nr. XV-447) 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – AAĮ Nr. XV-447 pakeitimo projektas), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 29, 243¹, 251, 304², 308¹, 310, 589 straipsnių ir priedo pakeitimo, Kodekso papildymo 243², 270² straipsniais ir 243¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XV-732 (toliau – ANK Nr. XV-732) 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – ANK Nr. XV-732 pakeitimo projektas) (toliau kartu – įstatymų projektai) parengti siekiant įgyvendinti 2023 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ir panaikinama Direktyva 2006/66/EB (toliau – Reglamentas (ES) 2023/1542).

Be to, ATĮ projektas parengtas:

1) atsižvelgiant į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotą praktiką¹, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik

¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. liepos 28 d. sprendimas byloje Nr. I¹-4/2006, 2007 m. lapkričio 23 d. sprendimas byloje Nr. I⁸-15/2007, 2008 m. lapkričio 28 d. sprendimas byloje Nr. I⁴⁴⁴-4/2008, [2012 m. gegužės 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁵⁰²-12/2012](#).

jiems priskirtos kompetencijos ribose, o atitinkamam teisėkūros subjektui viršijus jam teisės aktais suteiktą kompetenciją ir priėmus norminį administracinį aktą, kurį jis nėra įgaliotas priimti, tuo pačiu būtų pažeistas ir Konstitucijos preambulėje įtvirtintas teisinės valstybės principas. Šiuo metu 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006) numatytos siunčiančiosios kompetentingos institucijos, paskirties kompetentingos institucijos, tranzito kompetentingos institucijos ir korespondento funkcijos aplinkos ministro įsakymu² pavestos Aplinkos apsaugos departamentui prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos apsaugos departamentas);

2) atsižvelgiant į 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1157 dėl atliekų vežimo, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentai (ES) Nr. 1257/2013 ir (ES) 2020/1056 ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006, (toliau – Reglamentas (ES) 2024/1157) 65 straipsnį „Valstybių narių bendradarbiavimas dėl vykdymo užtikrinimo“, 75 straipsnį „Kompetentingų institucijų paskyrimas“, 76 straipsnį „Susirašinėtojų paskyrimas“, kurie įsigalioja 2026 m. gegužės 21 d. ir įpareigoja Lietuvos Respubliką paskirti kompetentingą instituciją, atsakingą už šio reglamento nuostatų įgyvendinimą, instituciją, atsakingą už informacijos teikimą ar pranešimą asmenims ar įmonėms, teikiančioms su šio reglamento įgyvendinimu susijusias užklausas, instituciją, atsakingą už bendradarbiavimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių paskirtomis institucijomis neteisėto atliekų vežimo prevencijos, nustatymo klausimais, dalinantis patirtimi ir žiniomis, atliekant fizinius tarptautinių atliekų vežimų patikrinimus;

3) atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimą³, kuriame konstatuota, kad tam tikri ūkinės veiklos santykiai gali būti reguliuojami tik įstatymais, kiti – Vyriausybės nutarimais, dar kiti – žemesnės galios poįstatyminiais teisės aktais, tačiau nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, taip pat įvairias sankcijas už atitinkamus teisės pažeidimus pagal Konstituciją galima tik įstatymu. Taigi tik įstatymu galima nustatyti ir esminį poveikį ūkinei veiklai galinčias daryti ekonominio poveikio priemones, kurios turi būti taikomos, kai nustatyti įpareigojimai yra nevykdomi arba netinkamai vykdomi. Dėl to Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnyje „Naudojimo įrenginiai, dėl kurių gautas išankstinis sutikimas“ numatyto išankstinio sutikimo dėl atliekų naudojimo įrenginio (toliau – išankstinis sutikimas), naudojančio į Lietuvos Respubliką įvežtas ar importuotas atliekas, išdavimo, keitimo ir galiojimo panaikinimo esminės sąlygos turi būti numatytos įstatyme;

4) siekiant perkelti Direktyvos (ES) 2024/884, nuostatas, kuriomis įgyvendinant 2022 m. sausio 25 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C – 181/20, keičiama Direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (toliau – EEĮ direktyva 2012/19/ES) 12 straipsnio 1 dalis ir 13 straipsnio 1 dalis, kad įpareigojimas elektros ir elektroninės įrangos (toliau – EEĮ) gamintojams finansuoti atliekų, susidariusių iš EEĮ, rinkai patiekto po 2005 m. rugpjūčio 13 d., tvarkymą nebūtų atgaline data taikomas fotovoltinėms plokštėms ir kitai EEĮ, kurioms (atitinkamai) iki 2012 m. rugpjūčio 13 d. ir 2018 m. rugpjūčio 15 d. direktyva nebuvo taikoma.

Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnyje numatyto išankstinio sutikimo dešimties metų laikotarpiui atliekų naudojimo įrenginiui, naudojančiam įvežtas, importuotas į Lietuvos Respubliką atliekas, išdavimas reikalingas atsižvelgiant į:

² Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 27 d. įsakymo Nr. D1-207 „Dėl atliekų tarpvalstybinių vežimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2.1 papunktis.

³ Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. [nutarimo](#) „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimo Nr. 1170 „Dėl cukraus rinkos reguliavimo priemonių“ 2.3, 2.4 punktų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimo Nr. 879 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl baltojo cukraus gamybos kvotos nustatymo“ pakeitimo“ 2 punkto atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos cukraus įstatymo 4 straipsnio 1 daliai (2000 m. gegužės 18 d. redakcija), 2 daliai (1999 m. liepos 8 d. redakcija)“ 2.6 papunktis.

a) Aplinkos ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus 2023 m. liepos 25 d. atlikto vidaus audito „Licencijų (leidimų) išdavimas ir su juo susijusių veiksmų procesas“ ataskaitoje pateiktą pastebėjimą, kad „remiantis geresnio reglamentavimo principais, būtina įvertinti tarpvalstybinių atliekų vežimų leidimų išdavimo importui perspektyvas pagal Reglamento 14 straipsnį, esant poreikiui papildyti taikytinomis nacionalinėmis procedūromis išduodant tokius leidimus dėl tarpvalstybinio atliekų vežimo“;

b) Ekonomikos ir inovacijų ministerijos paskelbtus administracinės naštos mažinimo principus⁴, kuriais skatina valstybės institucijas, remiantis geresnio reglamentavimo principais, vertinti visų informacinių įpareigojimų, taip pat leidimų, licencijų, sertifikatų, pažymėjimų, kvalifikacinių ir kitų reikalavimų tikslingumą, pagrįstumą ir proporcingumą, paprastinti išdavimo procedūras;

c) siekį mažinti naštą Aplinkos apsaugos departamentui metinių⁵ leidimų atliekų importui į Lietuvos Respubliką išdavimo procese;

d) ūkio subjektų prašymus pagerinti atliekų tvarkymo paslaugas teikiančių įmonių verslo sąlygas, supaprastinant leidimų atliekų įvežimui, importui išdavimą, nes atliekų išsiuntimo (eksportuojančios) šalies sutikimas išduodamas, kai gaunamas paskirties (importuojančios) šalies sutikimas, t. y. visa metinio sutikimo išdavimo procedūra užtrunka apie 3–4 mėnesius;

e) užsienio šalių praktika: remiantis Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos duomenų bazėje⁶ pateiktais duomenimis, 16 (iš jų – 9 Europos Sąjungos valstybės narės) iš 43 valstybių taiko išankstinių sutikimų suteikimo tvarką. Išankstinio sutikimo galiojimo laikotarpis svyruoja nuo 2 iki 15 metų, pavyzdžiui, Kipre išankstinis sutikimas galioja 2 metus, Airijoje – 3 metus, Šveicarijoje ir Bulgarijoje – 5 metus, Ispanijoje – nuo 9 metų, Belgijoje, Danijoje, Prancūzijoje, Olandijoje, Švedijoje – 10 metų, Vokietijoje – 15 metų.

Įstatymų projektų tikslai:

1) įgyvendinti Reglamentą (ES) 2023/1542;

2) sudaryti sąlygas Lietuvos viešojo administravimo subjektui (Aplinkos apsaugos departamentui) atlikti Reglamente (ES) 2024/1157 numatytas kompetentingos institucijos, korespondento, bendradarbiavimo funkcijas;

3) sumažinti naštą Lietuvos Respublikos kompetentingai institucijai (Aplinkos apsaugos departamentui) atliekų įvežimo, importo į Lietuvą atžvilgiu;

4) pagerinti atliekų tvarkytojų verslo sąlygas į Lietuvą įvežant, importuojant atliekas;

5) užtikrinti, kad būtų laikomasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo dėl EEI direktyvos 2012/19/ES, kad atitinkamos nuostatos negali galioti atgaline data.

ATĮ projekto uždaviniai:

1) sudaryti prielaidas kolektyviai organizuoti Reglamente (ES) 2023/1542 nurodytų baterijų kategorijų (nešiojamosios, mažųjų transporto priemonių, elektrinių transporto priemonių, automobilių, pramoninės baterijos) atliekų tvarkymą;

2) atsisakyti nuostatų, numatančių baterijų atliekų tvarkymo sistemos dalyvių pareigas, nes jiems pareigos tiesiogiai taikomos pagal Reglamentą (ES) 2023/1542, ir palikti su baterijų atliekų tvarkymo organizavimu susijusias nuostatas, kurios, kaip numato Reglamentas (ES) 2023/1542, detalizuoja atitinkamas procedūras (pvz., procedūras dėl baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijų išdavimo) ar nustato griežtesnius reikalavimus, kiek Reglamentas (ES) 2023/1542 leidžia

⁴ Ekonomikos ir inovacijų ministerijos paskelbti administracinės naštos mažinimo principai: <https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/geresnis-reglamentavimas/administracines-nastos-ir-prisitaikymo-prie-reguliavimo-islaidu-vertinimo-praktine-informacija/administracines-nastos-mazinimo-principai/>

⁵ Reglamento (EB) Nr. 1013/2006 9 straipsnio 4 dalis: „4. Planuotam vežimui raštiškas leidimas galioja vienerius kalendorinius metus nuo jo išdavimo arba iki vėlesnės dienos, kuri nurodyta pranešimo dokumente. Tačiau tai netaikoma, jeigu atitinkamos kompetentingos institucijos nustatė trumpesnį laikotarpį.“

⁶ <https://www.oecd.org/en/data/tools/transboundary-movements-of-waste.html>

valstybėms narėms numatyti griežčiau (pvz., numatyti, kad privaloma paskirti gamintojo atsakomybę perimančią organizaciją);

3) suteikti teisę aplinkos ministrui paskirti instituciją, atsakingą už Reglamente (ES) 2024/1157 numatytą kompetentingos institucijos, korespondento, bendradarbiavimo funkcijų atlikimą;

4) suteikti teisę aplinkos ministrui nustatyti tarpvalstybinių atliekų vežimų tvarką bei išankstinio sutikimo atliekų tvarkytojams dėl atitinkamų atliekų naudojimo įrenginių, į kuriuos įvežamos, importuojamos atliekos iš Europos Sąjungos, Europos ekonominės erdvės ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių ir (arba) Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų šalių, išdavimo, keitimo ir galiojimo panaikinimo tvarką;

5) nustatyti išankstinių sutikimų atliekų tvarkytojams dėl atitinkamų atliekų naudojimo įrenginių išdavimo, keitimo ir galiojimo panaikinimo sąlygas;

6) nustatyti, nuo kada EEĮ gamintojai turi finansuoti fotovoltinių plokščių ir kitos EEĮ, kuriai anksčiau nebuvo taikoma EEĮ direktyva 2012/19/ES, atliekų tvarkymą.

MATĮ projekto uždavinys – atsisakyti mokesčio už aplinkos teršimą, kaip ekonominės priemonės, taikymo baterijoms.

AAĮ ir ANK pakeitimo įstatymų projektų uždavinys – viename straipsnyje konsoliduoti ir nustatyti atsakomybę už Reglamente (ES) 2023/1542 numatytų reikalavimų baterijų gamintojams ir importuotojams bei baterijų atliekų tvarkymui nevykdymą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Aplinkos ministerijos Atliekų politikos grupės (vadovė Vilma Slavinskienė, tel. +370 698 75 027, el. p. vilma.slavinskiene@am.lt) vyresnioji patarėja Neringa Paškauskaitė (tel. +370 696 63 217, el. p. neringa.paskauskaite@am.lt), vyriausioji specialistė Jurga Girdziušienė (tel. +370 695 49 899, el. p. jurga.girdziusiene@am.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai Baterijų atliekų tvarkymo klausimai

Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytos baterijų atliekų tvarkyme ir tvarkymo organizavime dalyvaujančių ekonominės veiklos vykdytojų pareigos, baterijų atliekų tvarkymo ir tvarkymo organizavimo reikalavimai.

Pagal Reglamento (ES) 2023/1542 54 straipsnio 3 dalį valstybės narės turi nustatyti administracines ir procedūrinės taisykles dėl:

1) gamintojų registravimo Reglamento (ES) 2023/1542 55 straipsnyje nurodytame gamintojų registre;

2) leidimų gamintojams ir gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas suteikimo pagal Reglamento (ES) 2023/1542 58 straipsnį;

3) duomenų apie baterijas ir baterijų atliekas rinkimo pagal Reglamento (ES) 2023/1542 75 straipsnį;

4) didesnės gamintojo atsakomybės pareigų įvykdymo priežiūros pagal Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnį.

Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 1 dalis numato, kad valstybės narės gali patvirtinti priemones, pagal kurias paskirti gamintojo atsakomybę perimančią organizaciją būtų privaloma.

Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos turi užtikrinti, kad jų finansiniai įnašai, kuriuos joms moka gamintojai (toliau – organizacijos įkainiai), būtų moduluojami bent pagal baterijos kategoriją ir

baterijos cheminę sudėtį, atsižvelgiant, atitinkamai, į įkraunamumą, naudojamų perdirbtųjų medžiagų dalį fiziškai gaminant bateriją ir tai, ar baterijos buvo paruoštos pakartotiniam naudojimui, paruoštos paskirties keitimui, jų paskirtis buvo pakeista arba jos buvo perdarytos, taip pat jų anglies pėdsaką.

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 1 dalies a punktu ir 2 dalies b punktu, 60 straipsnio 1 dalies a punktu ir 2 dalies b punktu, 61 straipsnio 1 ir 2 dalimis, baterijų gamintojai ar gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos, kurios baterijų gamintojų vardu vykdo didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, turėtų sukurti nešiojamųjų baterijų, mažųjų transporto priemonių baterijų, elektrinių transporto priemonių baterijų, automobilių baterijų, pramoninių baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemas, kurios apimtų visą valstybės narės teritoriją ir būtų patogios, prieinamos baterijų galutiniams naudotojams.

Be to, Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 1 dalies a punktas ir 2 dalis, 60 straipsnio 1 dalies a punktas ir 2 dalis numato, kad nešiojamųjų baterijų ir mažųjų transporto priemonių baterijų gamintojai arba gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos, kai jos paskirtos pagal Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 1 dalį (toliau – gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos), sukuria nešiojamųjų baterijų ir mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemas ir užtikrina, kad jos būtų sudarytos iš surinkimo punktų, kuriuos sukuria bendradarbiaudami su vienu ar daugiau išvardytų subjektų grupių:

- 1) platintojais;
- 2) eksploatuoti netinkamų transporto priemonių apdorojimo įrenginiais, kuriems taikoma Direktyva 2000/53/EB;
- 3) elektros ir elektroninės įrangos atliekų apdorojimo įrenginiais, kuriems taikoma EEI direktyva 2012/19/ES;
- 4) savanoriško surinkimo punktais;
- 5) valdžios institucijomis ar jų vardu atliekas tvarkančiomis trečiosiomis šalimis.

Pagal Reglamento (ES) 2023/1542 61 straipsnio 1 dalį, elektrinių transporto priemonių, automobilių ir pramoninių baterijų gamintojai arba gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos, kai jos paskirtos pagal Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 1 dalį, priima elektrinių transporto priemonių, automobilių ir pramoninių baterijų atliekas iš galutinių naudotojų arba iš priėmimo ir surinkimo sistemų, kurios apima surinkimo punktus, jų sukurtus bendradarbiaujant su:

- 1) elektrinių transporto priemonių, automobilių ir pramoninių baterijų platintojais;
- 2) veiklos vykdytojais, kurie perdaro elektrinių transporto priemonių, automobilių ir pramoninių baterijų atliekas arba keičia jų paskirtį;
- 3) elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir eksploatuoti netinkamų transporto priemonių apdorojimo įrenginiais;
- 4) valdžios institucijomis ar jų vardu atliekas tvarkančiomis trečiosiomis šalimis.

Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 6 dalis, 60 straipsnio 7 dalis ir 61 straipsnio 1 dalis numato, kad valstybės narės gali patvirtinti priemones, kuriomis būtų reikalaujama, kad Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 2 dalies a punkte, 60 straipsnio 2 dalies a punkte ir 61 pirmos pastraipos a–d punktuose nurodyti surinkimo punktai ir subjektai galėtų rinkti nešiojamųjų, mažųjų transporto priemonių, elektrinių transporto priemonių, automobilių ir pramoninių baterijų atliekas tik tuo atveju, jei jie sudarę sutartį su gamintojais arba organizacijomis, kai jos paskirtos pagal Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 1 dalį.

Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 3 dalimi ir 60 straipsnio 3 dalimi gamintojai įpareigoti įvykdyti nešiojamųjų baterijų ir mažųjų transporto priemonių baterijų surinkimo užduotis (tikslines normas). Elektrinių transporto priemonių, automobilių ir pramoninių baterijų

gamintojams Reglamento (ES) 2023/1542 61 straipsnio 1 dalimi nustatytas įpareigojimas priimti visas susidariusias šių kategorijų baterijų atliekas. Aplinkos ministerija darbo tvarka kreipėsi į Europos Komisiją klausdama, ar Lietuva gali nustatyti nacionalines surinkimo užduotis pramoninėms, automobilių ir elektrinių transporto priemonių baterijoms. Darbo tvarka atsakydama Europos Komisija pažymėjo, kad Reglamento (ES) 2023/1542 61 straipsnio 1 dalimi minėtų kategorijų baterijų atveju nustatyta 100 proc. surinkimo / priėmimo užduotis – priimti visas šių kategorijų baterijų atliekas ir užtikrinti, kad visos tokių baterijų atliekos būtų surenkamos atskirai; šios nuostatos yra visiškai harmonizuotos ir valstybės narės negali nuo jų nukrypti; kitais žodžiais tariant, valstybėms narėms negalima nustatyti nacionalinių užduočių automobilių, elektrinių transporto priemonių, pramoninių baterijų atliekų surinkimui.

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/1542 75 straipsnio 7 dalimi, gamintojai, gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos ir atliekų tvarkytojai pirmą kartą šiame straipsnyje nurodytus duomenis kompetentingai institucijai pateikia už pirmus kalendorinius metus, kai įsigalioja Reglamento (ES) 2023/1542 76 straipsnio 5 dalyje nurodytas įgyvendinamasis teisės aktas. Pagal Reglamento (ES) 2023/1542 76 straipsnio 5 dalį Europos Komisija įpareigota iki 2025 m. rugpjūčio 18 d. priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, kuriais nustatoma „teikiamų duomenų ir informacijos forma, taip pat vertinimo metodai ir veiklos sąlygos“.

Reglamentu (ES) 2023/1542 nuo 2025 m. rugpjūčio 18 d. panaikinama 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo (toliau – Baterijų direktyva). Baterijų direktyva perkelta ir įgyvendinta ATĮ, MATĮ ir šių įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

Baterijų direktyvoje apibrėžtos sąvokos perkeltos į ATĮ 2 straipsnį.

ATĮ aštuntajame⁴ skirsnyje apibrėžti baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo ypatumai:

- 1) baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių teisės ir pareigos (ATĮ 34¹⁵ straipsnis);
- 2) papildomi kolektyvaus baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo organizavimo reikalavimai (ATĮ 34¹⁶ straipsnis);
- 3) individualaus baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo organizavimo reikalavimai (ATĮ 34¹⁷ straipsnis);
- 4) baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo organizavimo licencijų rūšys (ATĮ 34²⁴ straipsnis) ir atvejai, kai licencijos turėtojas gali turėti kelių rūšių licencijas (ATĮ 34²⁵ straipsnis).

Vadovaujantis ATĮ 34¹⁵ straipsnio 1 dalies 1 ir 7 punktais, baterijas Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantys subjektai, t. y., baterijų gamintojai ir importuotojai, per Vieningą gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos sistemą (toliau – GPAIS) registruojasi Gamintojų ir importuotojų sąvade ir tvarko baterijų ir akumuliatorių apskaitą, teikia apskaitos ataskaitas aplinkos ministro nustatyta tvarka. Registravimo tvarką reglamentuoja Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-291 „Dėl Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklių patvirtinimo“, minėtos apskaitos tvarkymo ir apskaitos ataskaitų teikimo tvarką – Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290 „Dėl Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“. Nurodytose taisyklėse nustatyta, kokius duomenis apie baterijas ir jų atliekų tvarkymą turi pateikti baterijų gamintojai ir importuotojai, taip pat metinių apskaitos ataskaitų pateikimo terminas.

Baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijas turinčios gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos ataskaitas teikia Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų

bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka. Minėtose ataskaitose nurodomi duomenys apie licencijuotai gamintojų ir importuotojų organizacijai pareigas pavedusių baterijų gamintojų ir importuotojų tiektą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai baterijų kiekį, šios organizacijos užsakymu sutvarkytą baterijų atliekų kiekį.

Pagal Baterijų direktyvos 2 straipsnio 2 dalies nuostatas ATĮ 34³⁰ straipsnyje numatytos išimtys, kai netaikomi ATĮ aštuntajame⁴ skirsnyje nustatyti baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo reikalavimai. Tokios pat išimtys numatytos ir Reglamento (ES) 2023/1542 1 straipsnio 5 dalyje.

ATĮ 34¹⁵ straipsnio 17 dalyje nustatyta, kad baterijų ir akumuliatorių gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie nevykdo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo užduočių, privalo Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nustatyta tvarka mokėti mokesť už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis.

Baterijos ir akumulatoriai priskiriami ATĮ 2 straipsnio 5 dalyje apibrėžtiems apmokestinamiesiems gaminiams ir jie yra mokesčio už aplinkos teršimą objektas, nes įtraukti į MATĮ 3 priede nurodytą gaminių, kuriems taikomas mokesťis už aplinkos teršimą, sąrašą. Reglamento (ES) 2023/1542 preambulės 138 punkte nurodyta, kad nustatant sankcijas už reglamento pažeidimus, „svarbu deramai atsižvelgti į pažeidimo pobūdį, sunkumą, mastą, tyčinį pobūdį ir pasikartojamumą, taip pat į atsakingu laikomo fizinio ar juridinio asmens bendradarbiavimo su kompetentinga institucija lygį“. Atsižvelgiant į tai, akivaizdu, kad mokesčio už aplinkos teršimą taikymas už Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytų baterijų atliekų surinkimo užduočių neįvykdymą neatitiktų Reglamento (ES) 2023/1542 preambulėje nurodyto sankcijų nustatymo principo.

Subjektams, pažeidusiems, nesilaikantiems reikalavimų, susijusių su baterijų atliekų tvarkymu, atsakomybė nustatyta AAĮ ir ANK:

1) už į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir (ar) akumuliatorių apskaitos nevykdymą (AAĮ 94 straipsnio 4 dalis, ANK 252 straipsnio 10 dalis);

2) už neteisingų duomenų apmokestinamųjų gaminių ir (ar) į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir (ar) akumuliatorių apskaitos dokumentuose ir (ar) apskaitos ataskaitose ir (ar) šių gaminių atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitose pateikimą (AAĮ 94 straipsnio 2, 3 dalys, ANK 252 straipsnio 7 dalis);

3) už apmokestinamųjų gaminių ir (ar) į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir (ar) akumuliatorių apskaitos ataskaitas, šių gaminių atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitas ir (ar) mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaracijos nepateikimą iki nustatytų terminų (AAĮ 94 straipsnio 1 dalis, ANK 252 straipsnio 1 dalis);

4) už apmokestinamųjų gaminių ir (ar) į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir (ar) akumuliatorių tiekimą Lietuvos rinkai neįsiregistravus (AAĮ 95 straipsnis, ANK 252 straipsnio 2 dalis).

5) baterijų ir akumuliatorių, kuriose viršijamas pavojingų medžiagų (gyvsidabrio ir kadmio) kiekis ar nepaženklintų pagal nustatytus reikalavimus, tiekimą Lietuvos rinkai (AAĮ 98 straipsnio 5 ir 6 dalys, AAĮ 100 straipsnis);

6) už pareigos nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę gaminių atliekų tvarkymo klausimais nevykdymą arba netinkamą vykdymą (AAĮ 99 straipsnis, ANK 252 straipsnio 3 dalis);

7) už pareigos nustatyta tvarka priimti gaminių atliekas nevykdymą (AAĮ 97 straipsnis, ANK 252 straipsnio 4, 6 dalys);

8) už ATĮ numatytos pareigos organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiekias Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais į prietaisus ar transporto priemones įmontuotas baterijas ir (ar) akumulatorius ir (ar) tiekias Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamuosius gaminius, nedalyvavimą organizuojant baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo sistemas (AAĮ 102 straipsnio 3 dalis, ANK 252 straipsnio 12 dalis);

9) už surinktų apmokestinamųjų gaminių ir (ar) tikslais į prietaisus ar transporto priemones įmontuotas baterijas ir (ar) akumulatorius atliekų perleidimą asmenims, kurie neturi teisės tvarkyti šias atliekas (AAĮ 89 straipsnis, ANK 252 straipsnio 8 dalis).

Atliekų tarpvalstybinio vežimo klausimai

ATĮ 4 straipsnio 5 dalis nustato, kad:

1) atliekų vežimą tranzitu, išvežimą, eksportą iš Lietuvos Respublikos ir įvežimą, importą į Lietuvos Respubliką reglamentuoja Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos teisės aktai ir tarptautinės sutartys;

2) aplinkos ministro paskirta institucija prižiūri atliekų vežimo tranzitu, išvežimo, eksporto iš Lietuvos Respublikos ir įvežimo, importo į Lietuvos Respubliką reikalavimų vykdymą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006.

EEĮ atliekų tvarkymo klausimai

Perkeliant EEĮ direktyvos 2012/19/ES, kuri panaikino 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/96/EB dėl EEĮ atliekų (toliau – EEĮ direktyva 2002/96/EB), 12 straipsnio 1 dalies ir 13 straipsnio 1 dalies nuostatas, ATĮ 34¹ straipsnio 9 ir 10 dalyse numatyta pareiga EEĮ gamintojams ir importuotojams organizuoti ir finansuoti tvarkymą istorinių EEĮ atliekų (t. y. iki 2005 m. rugpjūčio 13 d. tiekias EEĮ atliekų) ir nuo 2005 m. rugpjūčio 13 d. tiekias EEĮ atliekų. 2022 m. sausio 25 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas savo sprendimu byloje C-181/20 pripažino EEĮ direktyvos 2012/19/ES 13 straipsnio 1 dalies nuostatą negaliojančia tiek, kiek tai susiję su fotovoltinėmis plokštėmis, pateiktomis rinkai 2005 m. rugpjūčio 13 d.–2012 m. rugpjūčio 13 d., nes ši direktyvos nuostata nepagrįstai taikoma atgaline data: iki EEĮ direktyvos 2012/19/ES priėmimo fotovoltinės plokštės nebuvo laikomos EEĮ ir nepateko į anksčiau galiojusios EEĮ direktyvos 2002/96/EB taikymo sritį. Nuo 2018 m. rugpjūčio 15 d. EEĮ direktyvos 2012/19/ES 2 straipsnio 1 dalies b punktu šios direktyvos taikymo sritis išplėsta įtraukiant visą EEĮ: panašiai kaip fotovoltinės plokštės, nuo 2018 m. rugpjūčio 15 d. į EEĮ direktyvos 2012/19/ES taikymo sritį buvo įtraukta EEĮ, kuri iki to nepateko šios direktyvos taikymo sritį. Todėl atsižvelgiant į minėtą teismo sprendimą, Direktyva (ES) 2024/884 buvo pakeistos EEĮ direktyvos 2012/19/ES 12 straipsnio 1 dalis ir 13 straipsnio 1 dalis, kad finansavimo pareiga atgaline data negalėtų fotovoltinėms plokštėms ir įrangai, kuriai iki 2018 m. rugpjūčio 15 d. nebuvo taikoma EEĮ direktyva 2012/19/ES.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Pakeitimai įgyvendinant Reglamentą (ES) 2023/1542

ATĮ projekto 9 straipsniu atsisakoma tų ATĮ aštuntojo⁴ skyriaus nuostatų, kuriose reglamentuojami baterijų atliekų tvarkymo organizavimo reikalavimai apibrėžti ir tiesiogiai taikomi pagal Reglamentą (ES) 2023/1542. ATĮ aštuntajame⁴ skirsnyje siūloma palikti tik tas nuostatas, kurios:

1) detalizuoja, kokios institucijos tvarka vykdoma baterijų gamintojų registracija, baterijų ir jų atliekų apskaita, teikiamos apskaitos ataskaitos, kaip vykdomos baterijų atliekų tvarkymo

organizavimo licencijų išdavimo, įspėjimo apie galimą tokių licencijų galiojimo sustabdymą, jų galiojimo panaikinimo procedūros;

2) nustato griežtesnį reglamentavimą, atsižvelgus į Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 1 dalyje, 59 straipsnio 6 dalyje, 60 straipsnio 7 dalyje numatytą valstybių narių teisę numatyti griežčiau.

ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamame ATĮ 34¹⁵ straipsnio 2, 3 ir 5 dalyse nurodoma, kad baterijų gamintojai registruojasi, vykdo baterijų apskaitą ir teikia tokios apskaitos ataskaitas, atliekų tvarkytojai vykdo baterijų atliekų apskaitą ir teikia tokios apskaitos ataskaitas aplinkos ministro ar jo įgaliotų institucijų nustatyta tvarka. Kol kas baterijų gamintojų registravimo ir baterijų apskaitos tvarkymo ir tokios apskaitos ataskaitų teikimo tvarkas tvirtina aplinkos ministras. Bet ateityje svarstyтина, kad tokias tvarkas tvirtintų Aplinkos apsaugos agentūra kartu su Aplinkos apsaugos departamentu prie Aplinkos ministerijos, analogiškai kaip įgyvendinant ATĮ 7 straipsnio 1 dalį atliekų tvarkymo apskaitos tvarką tvirtins Aplinkos apsaugos agentūra kartu su Aplinkos apsaugos departamentu.

Atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 2 ir 6 dalis, 60 straipsnio 2 ir 7 dalis, leidžiančias gamintojo atsakomybę perimančios organizacijoms pasirinkti, ar diegiant nešiojamųjų ir mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų surinkimo punktus bendradarbiauti su visais minėtose dalyse nurodytais subjektais, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁵ straipsnio 6 dalyje numatoma, kad savanoriško surinkimo punktai baterijų atliekas galės priimti, jei yra sudarę Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 6 dalyje, 60 straipsnio 7 dalyje, 61 straipsnio 1 dalyje nurodytas sutartis su gamintojo atsakomybę perimančios organizacijomis.

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 1 ir 2 dalių, 60 straipsnio 1, 2 ir 4 dalimis, 61 straipsnio 1, 2 ir 3 dalimis, įgyvendindami didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, gamintojai turės sukurti visą Lietuvos teritoriją apimančias nešiojamųjų baterijų, mažųjų transporto priemonių, elektrinių transporto priemonių, automobilių, pramoninių baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemas, suteikti šioms sistemoms tinkamą surinkimo infrastruktūrą ir surinkti baterijų atliekas iš baterijų platintojų, savivaldybių organizuojamų komunalinių atliekų tvarkymo sistemų, atliekų tvarkytojų, apdorojančių EEĮ, eksploatuoti netinkamas transporto priemones (toliau – ENTP). Jei baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemas organizuotų ne tik licencijuotos gamintojų organizacijos, bet ir pavieniai gamintojai, didėtų našta savivaldybėms, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriams, nes išaugtų skaičius subjektų, kuriems reikėtų proporcingai paskirstyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemose priimtas baterijų atliekas. Kita vertus, įgyvendinti Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytus baterijų atliekų tvarkymo organizavimo reikalavimus reikalingi organizaciniai pajėgumai ir finansiniai resursai. Abejotina, kad veikdami individualiai gamintojai galėtų užtikrinti, kad būtų sukurtos minėtus reikalavimus atitinkančios baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemos. Įvertinus tai ir atsižvelgus į Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 1 dalies nuostatas, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁶ straipsnio 1 dalyje numatoma, kad gamintojai baterijų atliekų tvarkymą organizuoja tik kolektyviai ir paskiria gamintojo atsakomybę perimančią organizaciją, įgaliotą pagal Reglamento (ES) 2023/1542 58 straipsnį, kad ši jų vardu vykdytų Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytas didesnės gamintojo atsakomybės pareigas.

Stiprinant gamintojų atsakomybę, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁶ straipsnio 2 dalyje numatoma, kad gamintojai, paskirdami gamintojo atsakomybę perimančią organizaciją, kuri jų pavedimu vykdys Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytas didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, ir su tokia organizacija sudarydami ATĮ 34²² straipsnio 7 dalyje nurodytą pavedimo sutartį, be kitų su organizacija sutartų įsipareigojimų, taip pat turi įsipareigoti gamintojo atsakomybę perimančiai organizacijai jos nustatyta tvarka ir terminais teikti duomenis apie

gamintojų teikiamas Lietuvos Respublikos rinkai baterijas, apmokėti Reglamento (ES) 2023/1542 56 straipsnio 4 dalyje nurodytas išlaidas, patirtas vykdant didesnės gamintojo atsakomybės pareigas.

Įvertinus, kad atliekų tvarkymo srityje ataskaitinis laikotarpis yra kalendoriniai metai, gamintojai ir gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos turi iš anksto planuoti veiklą, kaip vykdys pareigas ateinančiais kalendoriniais metais. Atsižvelgiant į tai, analogiškai kaip numatyta PPATĮ 10 straipsnio 1 dalies 1 punkte ir ATĮ 34² straipsnio 1 dalies 1 punkte, 34⁵ straipsnio 1 dalies 1 punkte, 34¹² straipsnio 1 dalies 1 punkte, 34¹⁹ straipsnio 1 dalies 1 punkte, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁶ straipsnio 3 dalyje numatoma, kad gamintojai gamintojo atsakomybę perimančią organizaciją, kuri jų pavedimu ateinančiais kalendoriniais metais vykdys Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytas didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, pakeisti gali ne vėliau kaip gruodžio 1 d.

ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁶ straipsnio 5 dalyje numatoma, kad gamintojo atsakomybę perimanti organizacija Reglamento (ES) 2023/1542 58 straipsnio 7 dalyje nurodytą garantiją, skirtą padengti baterijų atliekų tvarkymo išlaidas, jei gamintojo atsakomybę perimanti organizacija nevykdys Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytų didesnės gamintojo atsakomybės pareigų, licencijas išduodančiai institucijai kasmet turi pateikti aplinkos ministro nustatyta tvarka ir terminais.

Kadangi ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 1, 2, 3–5 punktuose nustatytos licencijuojamos veiklos sąlygos iš esmės atitinka Reglamento (ES) 2023/1542 58 straipsnio 2 dalyje nurodytas leidimo vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas sąlygas, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁶ straipsnio 6 dalyje numatoma, kad baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinti gamintojo atsakomybę perimanti organizacija turi laikytis minėtų licencijuojamos veiklos sąlygų.

Analogiškai kaip PPATĮ 10 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta papildytas pakuotes Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantiems gamintojams, ATĮ 34² straipsnio 1 dalies 4 punkte, 34⁵ straipsnio 1 dalies 4 punkte, 34¹² straipsnio 1 dalies 4 punkte, 34¹⁹ straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta EEĮ, transporto priemonių, alyvos, apmokestinamųjų gaminių gamintojams ir importuotojams, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁶ straipsnio 7 dalyje numatoma, kad sustabdžius ar panaikinus gamintojo atsakomybę perimančiai organizacijai baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimą, per vieną mėnesį baterijų gamintojai galės kitai gamintojo atsakomybę perimančiai organizacijai pavesti einamaisiais metais vykdyti Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytas gamintojo atsakomybės pareigas.

Kadangi baterijų atliekų tvarkymą gamintojai galės organizuoti tik kolektyviai, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamame ATĮ 34¹⁷ straipsnyje atsisakoma nuostatų apie individualaus baterijų atliekų tvarkymo organizavimo reikalavimus.

ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamame ATĮ 34¹⁷ straipsnyje aprašoma, kokie specialieji reikalavimai taikomi išduodant licencijas baterijų atliekų tvarkymui organizuoti, įspėjant apie galimą tokių licencijų galiojimo sustabdymą ar galiojimo panaikinimą, sustabdant ir panaikinant jų galiojimą:

1) kokius dokumentus reikia pateikti prašant išduoti baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licenciją (ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁷ straipsnio 1 dalis);

2) kada gamintojo atsakomybę perimanti organizacija įspėjama apie galimą baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijos sustabdymą ar galiojimo panaikinimą ir gali netekti baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijos (ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁷ straipsnio 3 dalis ir 7 dalies 2 punktas);

3) kokios taikomos įspėjimo apie galimą baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimo sustabdymą ar galiojimo panaikinimą, licencijos galiojimo sustabdymo, licencijos galiojimo sustabdymo panaikinimo ir licencijos galiojimo panaikinimo procedūros.

Kadangi, kitaip nei kitų pažeidimų atveju, neįvykdžius baterijų atliekų surinkimo užduoties, šio pažeidimo panaikinti neįmanoma ir vietoj to, kaip numatyta Reglamento (ES) 2023/1542 69 straipsnio 3 ir 4 dalyse, turi būti rengiamas ir vykdomas taisomųjų veiksmų planas, ATĮ 34¹⁷ straipsnio 5 dalyje nenumatomas terminas šiam pažeidimui pašalinti, o 6 dalyje numatoma, kad šio pažeidimo atveju netaikoma licencijos galiojimo sustabdymo procedūra (tai reiškia, kad nebus taikoma ir licencijos galiojimo sustabdymo panaikinimo procedūra).

ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamame ATĮ 34¹⁷ straipsnyje taip pat numatoma, kaip taikoma atsakomybė neįvykdžius Reglamento (ES) 2023/1542 nustatytų baterijų atliekų surinkimo užduočių. Vadovaujantis Europos Komisijos atstovų darbo tvarka pateikta nuomone, gamintojo teisinė atsakomybė neišnyksta paskyrus gamintojo atsakomybę perimančiai organizacijai jo vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, tad už baterijų atliekų surinkimo užduočių neįvykdymą baudos gali būti skiriamos tiesiogiai gamintojams. Atsižvelgiant į tai ir stiprinant gamintojų atsakomybę, ATĮ projekto 9 straipsniu keičiamo ATĮ 34¹⁷ straipsnio 7 dalies 1 punkte numatoma, kad nustačius, kad gamintojo atsakomybę perimanti organizacija, paskirta gamintojų jų vardu vykdyti Reglamento (ES) 2023/1542 nustatytas didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, neįvykdė Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 3 dalyje nustatytos nešiojamųjų baterijų atliekų surinkimo užduoties ir (ar) 60 straipsnio 3 dalyje nustatytos mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų surinkimo užduoties, už nurodytų baterijų atliekų surinkimo užduočių neįvykdymą gamintojams skiriamos sankcijos pagal AAĮ. Siūloma numatyti, kad konkrečiam gamintojui sankcijos dydis apskaičiuojamas įvertinus gamintojo vardu nesurinktą nešiojamųjų baterijų ir (ar) mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų kiekį Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 3 dalyje nustatytai nešiojamųjų baterijų atliekų surinkimo užduočiai ir (ar) 60 straipsnio 3 dalyje nustatytai mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų surinkimo užduočiai įvykdyti.

Kadangi reikės parengti įgyvendinamuosius teisės aktus, ATĮ projekto nuostatų, susijusių su baterijų atliekų tvarkymu, įsigaliojimo terminas – 2026 m. liepos 1 d.

ATĮ projekto 19 straipsnyje numatoma, kad iki šių pakeitimų įsigaliojimo baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijas gavę gamintojų ir importuotojų organizacijos turėtų iki 2026 m. rugsėjo 30 d. licencijas išduodančiai institucijai elektroninėmis ryšio priemonėmis pateikti atnaujintus baterijų atliekų tvarkymo veiklos organizavimo planus, baterijų atliekų tvarkymo finansavimo schemas, visuomenės švietimo ir informavimo baterijų atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais programas. Skaičiuojant nuo planuojamo įstatymo nuostatų įsigaliojimo, tai būtų 3 mėnesių terminas patikslintiems dokumentams parengti ir pateikti licencijas išduodančiai institucijai. Šiuo atveju 3 mėnesių terminas pakankamas, ypač turint omeny, kad reikės tik atnaujinti anksčiau rengtų dokumentų turinį papildant pagal Reglamentą (ES) 2023/1542 aktualia informacija, o ne pirmąkart rengti naujus dokumentus.

Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 3 dalyje ir 60 straipsnio 3 dalyje nustatytų baterijų atliekų surinkimo užduočių neįvykdymas laikytinas Reglamento (ES) 2023/1542 pažeidimu. Vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/1542 preambulės 138 punktu ir 93 straipsniu, nustatant sankcijas už Reglamento (ES) 2023/1542 pažeidimus, svarbu atsižvelgti į pažeidimo pobūdį, sunkumą, mastą, tyčinį pobūdį ir pasikartojamumą. Vertinant tai, mokesčio už aplinkos teršimą taikymas už Reglamento (ES) 2023/1542 nustatytų baterijų atliekų surinkimo užduočių neįvykdymą neatitiktų minėtų sankcijų nustatymo principų. Todėl MATĮ projekto 2 straipsniu

keičiamas MATĮ 3 priedas pripažįstant netukusiais galios priedo 3 ir 4 punktus iš šiuo įstatymu apmokestinamų gaminių sąrašo išbraukiant baterijas ir akumuliatorius.

Kadangi MATĮ nebeįgyvendins Baterijų direktyvos nuostatų, MATĮ projekto 3 straipsniu pripažįstama netekusi galios MATĮ 9 priedo 2 dalis.

Atsižvelgiant į tai, kad baterijų atliekų tvarkymo srityje naudojamos sąvokos apibrėžiamos Reglamente (ES) 2023/1542, MATĮ projekto 1 straipsniu keičiamas MATĮ 2 straipsnis ir ATĮ projekto 2 straipsniu keičiamas ATĮ 2 straipsnis pripažįstant netekusiomis galios sąvokas „baterija (galvaninis elementas) ar akumuliatorius“, „baterijų ar akumuliatorių atliekos“. Be to, ATĮ projekto 2 straipsniu keičiamos ATĮ 2 straipsnio sąvokų „gamintojas“, „importuotojas“, „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ apibrėžtys išbraukiant nuostatas apie baterijas ar akumuliatorius ir 2 straipsnis papildomas 74¹ dalimi, numatančia, kad sąvokos „baterija“, „baterijų atliekos“, „baterijų gamintojas“, „gamintojo atsakomybę perimanti organizacija“, „nešiojamoji baterija“, „mažųjų transporto priemonių baterija“, „automobilių baterija“, „elektrinių transporto priemonių baterija“, „pramoninė baterija“, „baterijų tiekimas rinkai“, „savanoriško surinkimo punktas“ suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Reglamente (ES) 2023/1542.

Kadangi mokestinis laikotarpis – kalendoriniai metai, numatoma, kad MATĮ projekto pakeitimai bus taikomi 2026 metų ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais. MATĮ projektu išbraukus baterijas ir akumuliatorius iš gaminių, apmokestinamų mokesčiu už aplinkos teršimą, sąrašo, baterijos ir akumuliatoriai nebus priskiriami apmokestinamiesiems gaminiams. Todėl ATĮ projekto 2, 6, 10 ir 11 straipsniais atitinkamai tikslinami ATĮ aštuntojo⁵ skirsnio pavadinimas ir ATĮ 2, 30, 34¹⁸ straipsnių nuostatos, pagal kurias baterijos ir akumuliatoriai suprantami kaip apmokestinamieji gaminiai.

Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 2 dalies a punkte nustatyti organizacijos įkainių moduliavimo kriterijai. Pakuočių atveju organizacijos įkainių moduliavimo kriterijai nustatyti Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) 2025/40 dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 ir Direktyva (ES) 2019/904 ir panaikinama Direktyva 94/62/EB, 6 straipsnio 8 dalyje ir 7 straipsnio 7 dalyje, transporto priemonių atveju – Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) dėl žiediško reikalavimų transporto priemonių dizainui ir ENTP tvarkymo 21 straipsnyje. Tikėtina, kad analogiškai tokie kriterijai bus numatyti ir EEĮ atveju Europos Komisijai 2026 m. planuojant keisti EEĮ direktyvą 2012/19/ES į reglamentą. Kitų gaminių atveju taikytini organizacijos įkainių moduliavimo pagrindiniai kriterijai, išvardyti ATĮ 32¹ straipsnio 3 dalies pirmajame sakinyje – gaminio ar gaminių grupės patvarumas, pataisomumas, tinkamumas naudoti ar perdirbti, pavojingų medžiagų kiekis. Šie kriterijai perkelti iš direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų 8a straipsnio 4 dalies b punkto. 2018 m. patvirtinus direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų pakeitimus, Europos Komisija planavo parengti organizacijų taikomų įkainių moduliavimo pagal minėtus kriterijus gaires. Planuota, kad Europos Komisijai patvirtinus tokias gaires, jų nuostatos būtų perkeltos aplinkos ministro įsakymu. Deja, organizacijų taikomų įkainių moduliavimo pagal minėtus kriterijus gairių Europos Komisija iki šiol nepatvirtino. Galbūt tokios gairės bus numatytos Žiedinės ekonomikos akte, kurį Europos Komisijos planuoja parengti 2026 m. III ketvirtį.

Įvertinus tai, ATĮ projekto 7 straipsniu tikslinamos ATĮ 32¹ straipsnio 3 dalies nuostatos numatant, kad organizacijos įkainiai diferencijuojami, jeigu įmanoma, atsižvelgiant į gaminio ar gaminių grupės patvarumą, pataisomumą, tinkamumą pakartotinai naudoti, perdirbti, pavojingųjų medžiagų kiekį gaminio sudėtyje, gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos įkainiai – vadovaujantis Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytais gamintojų mokamų finansinių įnašų moduliavimo kriterijais.

Kadangi šiems pakeitimams nereikės įgyvendinamųjų teisės aktų, numatoma, kad ATĮ projekto 7 straipsnis turėtų įsigalioti iškart po priėmimo.

ATĮ projekto 13 straipsniu keičiamas ATĮ 34²⁴ straipsnis numatant, kokios galės būti išduodamos baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijos:

- 1) baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencija, kuri išduodama, kai kolektyviai organizuojamas visų kategorijų baterijų atliekų tvarkymas;
- 2) nešiojamųjų baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencija;
- 3) mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencija;
- 4) automobilių baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencija;
- 5) elektrinių transporto priemonių baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencija;
- 6) pramoninių baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencija.

Atsižvelgiant į išvardytas naujas baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijų rūšis, ATĮ projekto 14 straipsnio 3 ir 4 dalimis keičiamos ATĮ 34²⁵ straipsnio 3 ir 4 dalys patikslinant, kokių rūšių baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijos gali būti išduodamos, jei organizacijos nariai Lietuvos Respublikos rinkai tiekia ne tik elektros elektroninę įrangą, transporto priemones, bet ir baterijas.

ATĮ projekto 16 straipsniu pripažįstama netekusi galios ATĮ 34³⁰ straipsnio 2 dalis, nes šioje dalyje nurodytos išimtys, kada baterijoms netaikomi su baterijų atliekų tvarkymo organizavimu susiję reikalavimai, bus taikomos pagal Reglamento (ES) 2023/1542 1 straipsnio 5 ir 6 dalis.

ATĮ projekto 17 straipsniu tikslinama ATĮ 34³¹ straipsnio 1 dalis numatant, kad baterijų atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus galės išrašyti aplinkos ministro nustatyta tvarka į Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą įrašyti baterijų atliekų tvarkytojai, kurie turi tokiai atliekų tvarkymo veiklai būtinus leidimus ir juos pagal Reglamento (ES) 2023/1542 57 straipsnio 8 dalyje nurodytą procedūrą parinko gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos. Planuojama, kad į minėtą atliekų tvarkytojų sąrašą bus automatiškai įtraukiami tie baterijų atliekų tvarkytojai, kurie GPAIS bus užregistravę su gamintojo atsakomybę perimančiomis organizacijomis sudarytas baterijų atliekų tvarkymo sutartis ir įsirašant į Atliekų tvarkytojų valstybės registrą (ar atnaujint registracijos duomenis) mygtuko paspaudimu patvirtins sutikimą būti įtrauktiems į gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą.

ATĮ projekto 18 straipsnio 2 dalimi panaikinamas ATĮ 5 priedo 6 punktą atsisakant nuorodos į Baterijų direktyvą, o to paties straipsnio 4 dalimi priedas papildomas 14 punktu kaip įgyvendinamą Europos Sąjungos teisės aktą nurodant Reglamentą (ES) 2023/1542.

Kiti ATĮ projekte numatyti pakeitimai – redakcinio pobūdžio, išbraukiant terminą „akumulatoriai“.

Vertinant tai, kad reikės patvirtinti įgyvendinamuosius teisės aktus, ATĮ projekto pakeitimų, susijusių su Reglamento (ES) 2023/1542 nuostatų įgyvendinimu, įsigaliojimo terminas – 2026 m. liepos 1 d.

AAĮ pakeitimo projekte siūloma viename straipsnyje dėstyti juridinių asmenų atsakomybę už baterijų atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymą. Šiuo tikslu AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu AAĮ papildomas 100² straipsniu, kuriame numatoma atsakomybė už:

- 1) Reglamento (ES) 2023/1542 64 straipsnio 1 dalyje nustatytų baterijų atliekų rūšiavimo reikalavimų nevykdymą arba netinkamą vykdymą. Sankcijos dydis nustatytas fiziniams asmenims už tokį patį pažeidimą ANK 247 straipsnio 40 dalyje („Atliekų rūšiavimo reikalavimų nevykdymas

arba netinkamas vykdymas užtraukia įspėjimą arba baudą nuo dvidešimt iki aštuoniasdešimt eurų“) nustatytą baudos dydį padidinus 10 kartų;

2) pareigos nustatyta tvarka priimti baterijų atliekas nevykdymą. Sankcijos dydis siūlomas toks pat kaip už analogišką pažeidimą, numatytą AAĮ 97 straipsnyje (už pareigos nustatyta tvarka priimti gaminių atliekas nevykdymą);

3) pareigos nuotolinės prekybos atveju informuoti galutinius naudotojus baterijų atliekų priėmimo klausimais nevykdymą. Sankcijos dydis siūlomas toks pat kaip už analogišką pažeidimą, numatytą AAĮ 99 straipsnyje (už pareigos šviesti ir (ar) informuoti visuomenę gaminių atliekų tvarkymo klausimais nustatyta tvarka nevykdymą arba netinkamas vykdymą);

4) Reglamento (ES) 2023/1542 71 straipsnio 2 dalyje nustatytų baterijų atliekų perdirbimo veiksmingumo ir medžiagų regeneravimo užduočių neįvykdymą. Ekonominės sankcijos dydis (nuo 5 400 iki 12 000 eurų) apskaičiuotas ANK 255 straipsnio 7 dalyje nustatytą baudos dydį (nuo 2 700 iki 6 000 eurų), taikomą už panašaus pobūdžio pažeidimą (ekspluatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo kokybinės užduoties neįvykdymą), padidinus 2 kartus;

5) baterijų apskaitos vykdymą nesilaikant baterijų apskaitą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Sankcijos dydis siūlomas toks pat kaip už analogišką pažeidimą, numatytą AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje už gaminių apskaitos tvarkymą nesilaikant gaminių apskaitą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Tokią pat sankciją siūloma taikyti ir už neteisingų duomenų pateikimą įsiregistravus ATĮ nustatyta tvarka;

6) neteisingų duomenų baterijų apskaitoje ir apskaitos ataskaitoje pateikimą. Sankcijos už neteisingų duomenų baterijų apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje pateikimą dydį siūloma diferencijuoti atsižvelgiant į pažeidimo mastą, taip pat nustatyti, kad ekonominė sankcija būtų skiriama tik po rašytinio įspėjimo trūkumams pašalinti. Minimalus ekonominės sankcijos dydis apskaičiuotas esamų organizacijų taikomą baterijų atliekų 1 tonos tvarkymo organizavimo įkainių (pridėjus maksimalų metinį administravimo mokestį)⁷ vidurkį (3939 eurai su PVM) padidinus 1,5 karto ir suapvalinus iki tūkstančių. Daroma prielaida, kad mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų tvarkymo organizavimo įkainis bus toks kaip nešiojamųjų baterijų, o elektrinių transporto priemonių baterijų – kokia maksimali šios kategorijos baterijų atliekų tvarkymo kaina nurodyta VŠĮ Aplinkos apsaugos instituto Aplinkos ministerijai pristatytoje analizėje;

7) atsisakymą iš Reglamento (ES) 2023/1542 61 straipsnio 1 dalyje nurodytų surinkimo punktų neimant atlygio priimti atitinkamos kategorijos baterijų atliekas. Sankcijos dydį siūloma nustatyti už kiekvieną nepriimtą ar nesurinktą atitinkamos kategorijos baterijų atliekų toną. Minimalus sankcijos dydis apskaičiuotas esamų organizacijų taikomą 1 tonos konkrečios kategorijos baterijų atliekų tvarkymo organizavimo įkainių vidurkį padauginus iš 2;

8) Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 3 dalyje nurodytų nešiojamųjų baterijų atliekų surinkimo užduočių ir (ar) Reglamento (ES) 2023/1542 60 straipsnio 3 dalyje nurodytų mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų surinkimo užduočių neįvykdymą. Sankcijos dydį siūloma nustatyti už kiekvieną atitinkamos kategorijos baterijų atliekų toną nesurinktą ataskaitiniais metais, kai neįvykdyta surinkimo užduotis. Minimalus sankcijos dydis apskaičiuotas esamų organizacijų taikomą 1 tonos konkrečios kategorijos baterijų atliekų tvarkymo organizavimo

⁷ Autogamintojų ir importuotojų asociacijos interneto puslapyje <https://agia.lt/narystes-kainos/> 2025 m. rugsėjo 9 d. skelbiamas baterijų atliekų tvarkymo organizavimo įkainis yra 2287,5 Eur be PVM už 1 toną (įskaičius taikomą metinį administravimo mokestį – 480 Eur be PVM).

Gamintojų ir importuotojų asociacijos interneto puslapyje <https://gia.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-Bateriju-ir-akumuliatorių-atliekų-tvarkymo-organizavimo-sutartis2.pdf> 2025 m. rugsėjo 9 d. skelbiamas baterijų atliekų tvarkymo organizavimo įkainis yra 2286,9 Eur be PVM už 1 toną (įskaičius maksimalų taikomą metinį administravimo mokestį – 1540 Eur be PVM).

Asociacijos EEPA interneto puslapyje <https://www.epa.lt/wp-content/uploads/2020/01/2019-m.-BA-finansavimo-schema.pdf> 2025 m. rugsėjo 9 d. finansavimo scheme skelbiamas baterijų atliekų tvarkymo organizavimo įkainis yra 4064 Eur be PVM už 1 toną (įskaičius maksimalų taikomą metinį administravimo mokestį – 1160 Eur be PVM).

įkainių vidurkį padauginus iš 2, o maksimalus sankcijos dydis – minėtą įkainių vidurkį padauginus iš 5;

9) Reglamento (ES) 2023/1542 59, 60 ir (ar) 61 straipsniuose nurodytų atitinkamos kategorijos baterijų atliekų atskiro surinkimo sistemos nesukūrimą ar baterijų apskaitos nevykdymą. Sankcijos dydį siūloma nustatyti už kiekvieną atitinkamos kategorijos baterijų toną, patiektą Lietuvos rinkai ataskaitiniais metais, kai nevykdyta baterijų apskaita ar nebuvo sukurta minėta baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistema. Minimalus sankcijos dydis apskaičiuotas esamų organizacijų taikomą 1 tonos konkrečios kategorijos baterijų atliekų tvarkymo organizavimo įkainių vidurkį padauginus iš 5.

Kadangi baterijų tiekimas Lietuvos rinkai neįsiregistravus nustatyta tvarka reikštų, kad gamintojas neorganizavo ir nefinansavo baterijų atliekų tvarkymo, AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu keičiamas AAĮ 95 straipsnis papildomas sankcijomis už baterijų tiekimą Lietuvos rinkai neįsiregistravus nustatyta tvarka nuostatomis, sankcijų dydžius nustatant analogiškus kaip ir už atitinkamos kategorijos baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemos nesukūrimą.

Viršutinę baudų dydžio ribą siūloma nustatyti 2 kartus didesnę už apatinę baudų dydžio ribą, o už pakartotinį pažeidimą – apatinę baudos ribą, lygią viršutinei baudos, kuri numatyta už pirmą kartą nustatytą pažeidimą, ribai.

Kiti pakeitimai AAĮ pakeitimo įstatymo projekte – techninio pobūdžio:

1) atsižvelgiant į tai, kad sankcijos už baterijų atliekų reikalavimų nesilaikymą numatomos AAĮ 100² straipsnyje, baterijos nebus priskiriamos apmokestinamiesiems gaminiais, AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 2–7, 10 straipsniais tikslinamos AAĮ 47, 94, 95, 97, 98, 99, 102 straipsnių nuostatos;

2) AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsniu keičiamas AAĮ 100 straipsnis atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2023/1542 6 straipsnio 1 dalies ir I priedo nuostatas papildant, kad Lietuvos rinkai tiekiamose baterijose neturi būti viršijamas Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytas švino kiekis. Be to, laikantis proporcingumo principo, numatoma, kad baudos už pakartotinį pažeidimą minimali riba atitinka maksimalią baudą už pirmą kartą nustatytą pažeidimą;

3) AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsniu AAĮ priedas papildomas nauju 16³ punktu, pateikiančiu nuorodą į Reglamentą (ES) 2023/1542.

AAĮ pakeitimo įstatymo projekte numatyti pakeitimai įsigalios tuo pačiu metu kaip ir ATĮ projekte numatyti su baterijų atliekų tvarkymo reglamentavimu susiję pakeitimai – 2026 m. liepos 1 d.

ANK pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 252 straipsnis, siūloma:

1) atsisakyti ANK 252 straipsnio 3 dalyje nustatytos atsakomybės už informacijos apie baterijose ir akumuliatoriuose esančių medžiagų keliamą pavojų aplinkai ir žmonių sveikatai nepateikimą baterijų ir akumuliatorių vartotojams, nes Reglamento (ES) 2023/1542 33 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad jei notifikuotoji įstaiga nustato, kad Reglamento (ES) 2023/1542 13 straipsnyje nustatyti baterijų ženklinimo ir žymėjimo reikalavimų nebuvo įvykdyti, ji reikalauja, kad fizinis gamintojas ar kitas atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas imtųsi tinkamų taisomųjų veiksmų iki bus atliktas antras ir galutinis atitikties vertinimas, išskyrus atvejus, kai tų trūkumų ištaisyti neįmanoma;

2) atsisakyti ANK 252 straipsnio 3 dalyje nustatytos atsakomybės už informacijos apie baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo, apdorojimo ir perdirbimo sistemas nepateikimą baterijų ir akumuliatorių vartotojams ir už informacijos apie galimybę prekybos vietose atiduoti nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekas nepateikimą baterijų ir akumuliatorių vartotojams,

nes Reglamento (ES) 2023/1542 58 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad kompetentinga institucija gali nuspręsti atšaukti leidimą, jei gamintojas ar gamintojo atsakomybę perimanti organizacija nebeatitinka reikalavimų, susijusių su baterijų atliekų surinkimo ir apdorojimo organizavimu, kuris apima Reglamento (ES) 2023/1542 74 straipsnio 6 dalį, numatančią, kad atitinkamos kategorijos baterijų gamintojai arba gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos rengia informuotumo didinimo kampanijas ir siūlo paskatas, kad galutiniai naudotojai būtų skatinami šalinti baterijų atliekas tokiu būdu, kuris atitinka galutiniams naudotojams suteiktą informaciją apie baterijų atliekų prevenciją ir tvarkymą. ATĮ projekto 12 straipsnio 3 ir 8 dalyse numatoma, kad atsakomybę perimančiai organizacijai taikomos įspėjimo apie galimą baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimo sustabdymą, tokios licencijos galiojimo sustabdymo ir panaikinimo procedūros, jei ji nebeatitinka Reglamento (ES) 2023/1542 nustatytų reikalavimų, susijusių su baterijų atliekų surinkimo ir apdorojimo organizavimu.

ANK pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsniu ANK papildomas 252¹ straipsniu, kuriame apjungus ANK 252 straipsnio 4 ir 6 dalyse nurodytus pažeidimus, siūloma numatyti atsakomybę už Reglamente (ES) 2023/1542 numatytos pareigos nustatyta tvarka priimti baterijų atliekas nevykdymą, nustatant tokį pat baudos dydį, koks numatytas ANK 252 straipsnio 6 dalyje.

Viename straipsnyje konsoliduojant atsakomybę už baterijų atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymą, ANK pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu naujai išdėstomas ANK 252¹ straipsnis, kuriame siūloma:

1) analogiškai kaip ANK pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu pakeistoje ANK 252 straipsnio 2 dalyje, nustatyti atsakomybę už baterijų tiekimą Lietuvos Respublikos rinkai neužsiregistravus Vieningoje gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinėje sistemoje;

2) analogiškai kaip ANK pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu pakeistoje ANK 252 straipsnio 4 dalyje (buvusi ANK 252 straipsnio 7 dalis), nustatyti atsakomybę už neteisingų duomenų pateikimą baterijų apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje arba baterijų apskaitos vykdymą pažeidžiant baterijų apskaitą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus;

3) analogiškai kaip ANK pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu pakeistoje ANK 252 straipsnio 5 dalyje (buvusi ANK 252 straipsnio 8 dalis), nustatyti atsakomybę už surinktų baterijų atliekų perleidimą asmenims, neturintiems teisės tvarkyti šias atliekas;

4) analogiškai kaip ANK pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu pakeistoje ANK 252 straipsnio 7 dalyje (buvusi ANK 252 straipsnio 10 dalis), nustatyti atsakomybę už baterijų apskaitos netvarkymą.

Kiti pakeitimai ANK pakeitimo įstatymo projekte – techninio pobūdžio:

1) laikantis proporcingumo principo, 252 straipsnio 6 dalyje (buvusi ANK 252 straipsnio 9 dalis) numatoma, kad baudos už pakartotinį pažeidimą minimali riba atitinka maksimalią baudą už pirmąkart nustatytus pažeidimus;

2) atsižvelgiant į ANK 252 straipsnio pakeitimą ir papildymą ANK 252¹ straipsniu, ANK pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsniu siūloma ANK 255¹ straipsnyje patikslinti straipsnių ir jų struktūrinių dalių nuorodas;

3) atsižvelgiant į ANK 252 straipsnio pakeitimą ir papildymą ANK 252¹ straipsniu, taip pat į AAĮ 37 straipsnio 1 dalies 6 punktą, ANK pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu siūloma ANK 589 straipsnyje patikslinti straipsnių ir jų struktūrinių dalių nuorodas: analogiškai kaip numatyta AAĮ 37 straipsnio 1 dalies 6 punkte bei įvertinus, kad prekių įvežimas į Lietuvos Respublikos teritoriją iš trečiųjų šalių šios veiklos neįregistravus teisės aktų nustatyta tvarka laikytinas nesąžininga ir neteisėta tarptautine prekyba, o šie klausimai priskirti Lietuvos Respublikos muitinės kompetencijai, ANK 589 straipsnio 40 punkte numatoma, kad Muitinės pareigūnai administracinių nusižengimų protokolus surašo už apmokestinamųjų gaminių ar baterijų tiekimą

Lietuvos Respublikos rinkai neįsiregistravus ATĮ nustatyta tvarka. Taip išlaikomas nuoseklumas, kai, kaip ir kitų sričių atveju, jei AAĮ ir ANK numatyti tokie pat pažeidimai, tai abiejuose įstatymuose pareigūnams numatomi analogiški įgaliojimai, pvz., dėl genetiškai modifikuotų organizmų išleidimo į aplinką, genetiškai modifikuotų organizmų ar genetiškai modifikuotų produktų įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ar vežimo per Lietuvos Respublikos teritoriją, ar išvežimo iš Lietuvos Respublikos pažeidžiant teisės aktuose nustatytus reikalavimus Muitinės departamento pareigūnams numatyti įgaliojimai tiek AAĮ 37 straipsnio 1 dalies 6 punkte (teikiant nuorodą į AAĮ 122⁶ straipsnio pirmąją ir antrąją dalis), tiek ANK 589 straipsnio 40 punkte (teikiant nuorodą į ANK 312 straipsnio 3, 4 dalis);

4) ANK pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 608 straipsnis, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus, atsižvelgiant į ANK 252 straipsnio pakeitimą.

ANK pakeitimo įstatymo projekte numatyti pakeitimai įsigalios tuo pačiu metu kaip ir ATĮ projekte bei MATĮ projekte numatyti su baterijų atliekų tvarkymo reglamentavimu susiję pakeitimai – 2026 m. liepos 1 d. Atsižvelgiant į tai, kad 2026 m. rugpjūčio 1 d. ir lapkričio 1 d. įsigalios ANK Nr. XV-732 13 ir 14 straipsniuose numatyti ANK 589 straipsnio 31 ir 40 punktų pakeitimai, siekiant šiuos pakeitimus suderinti su ANK pakeitimo projekto 4 straipsnyje numatytais pakeitimais, parengtas ANK Nr. XV-732 pakeitimo projektas.

Pakeitimai įgyvendinant Reglamentą (ES) 2024/1157

ATĮ projekto 4 straipsniu, kuriuo keičiama ATĮ 4 straipsnio 5 dalis, siūloma suteikti teisę aplinkos ministrui:

1) paskirti instituciją, atsakingą už Reglamente (ES) 2024/1157 numatytą kompetentingos institucijos, korespondento, bendradarbiavimo funkcijų atlikimą;

2) nustatyti išankstinio sutikimo išdavimo keitimo, galiojimo panaikinimo ir tarpvalstybinių atliekų vežimų supaprastinta procedūra tvarką.

Šis siūlomas pakeitimas užtikrins Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytą teisėkūros principų (efektyvumo, aiškumo, sistemiškumo)⁸ laikymąsi ir įgyvendins atitinkamas Reglamento (ES) 2024/1157 nuostatas. Šie pakeitimai įsigalios 2026 m. gegužės 21 d.

ATĮ projekto 2 straipsnio 1 dalimi ir 3 straipsnio 1 dalimi, kuriomis ATĮ 2 straipsnis papildomas 11² ir 38¹ dalimis, ATĮ projekto 4 straipsniu, kuriuo keičiama ATĮ 4 straipsnio 5 dalis, ir ATĮ projekto 5 straipsniu, kuriuo ATĮ papildomas 4³ straipsniu, siūloma nustatyti išankstinių sutikimų išdavimo, keitimo ir galiojimo panaikinimo sąlygas (toliau – išankstinio sutikimo išdavimo sąlygos) pagal Reglamento (ES) Nr. 2024/1157 14 straipsnį, t. y. numatyti, kad išankstinis sutikimas išduodamas per Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnio 5 dalyje nurodytą terminą, Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnio 9 dalyje nurodytam laikotarpiui arba atliekų tvarkytojo nurodytam trumpesniam laikotarpiui, jeigu:

1) turi leidimą ketinamų įvežti, importuoti atliekų naudojimo veikloms;

2) yra įsodiejęs aplinkosaugos vadybos sistemą pagal 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB, su visais pakeitimais, ar atitinkamą standartą ISO 14001;

3) įvežtas, importuotas atliekas, dėl kurių prašoma išduoti išankstinį sutikimą, ketina naudoti, išskyrus atvejį, jei įvežtas, importuotas atliekas ketina tik laikyti, kaip apibrėžiama Reglamento (EB) Nr. 2024/1157 14 straipsnio 1 dalyje, ir (ar) naudoti, kaip numatyta ATĮ 4 straipsnio 4¹ dalyje;

⁸ Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnis.

4) pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką yra parengęs atliekų naudojimo įrenginyje vykdomos atliekų naudojimo veiklos aprašymą, kuriame nurodyti per paskutinius trejus metus apdorotų atliekų kiekiai ir rūšys;

5) per penkerius metus iki prašymo išduoti išankstinį sutikimą pateikimo dienos atliekų tvarkytojas, naudojantis atliekų naudojimo įrenginį, dėl jo veiksmų nebuvo pripažintas kaltu dėl neteisėto atliekų vežimo, kaip apibrėžiama Reglamento (ES) Nr. 2024/1157 3 straipsnio 26 dalyje.

Siūloma numatyti, kad:

1) išankstinių sutikimų išdavimo, keitimo ir galiojimo panaikinimo tvarką tvirtina aplinkos ministras;

2) išankstinius sutikimus išduoda, atsisako juos išduoti, juos keičia ir jų galiojimą panaikina aplinkos ministro įgaliota institucija;

3) išankstinis sutikimas išduodamas per Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnio 5 dalyje nurodytą terminą, Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnio 9 dalyje nurodytam laikotarpiui arba atliekų tvarkytojo nurodytam trumpesniai laikotarpiui;

4) išankstinis sutikimas keičiamas per 10 darbo dienų nuo pranešimo, nurodyto Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnio 11 dalyje, gavimo dienos;

5) išankstinio sutikimo galiojimas panaikinamas per 10 darbo dienų nuo išankstinio sutikimo turėtojo prašymo panaikinti išankstinį sutikimą gavimo dienos arba nuo dienos, kai paaiškėja bent viena iš Reglamento (ES) 2024/1157 14 straipsnio 10 ar 11 dalyje nurodytų sąlygų.

Šie siūlomi papildymai sumažins našą ūkio subjektams, pageidaujantiems gauti ilgiau (3 metus) galiojančius tarpvalstybinio atliekų vežimo sutikimus atliekų įvežimui, importui, ir Lietuvos Respublikos kompetentingai institucijai (Aplinkos apsaugos departamentui). Šie pakeitimai įsigalios 2026 m. gegužės 21 d., kad būtų užtikrintas išankstinių sutikimų išdavimo, keitimo, galiojimo panaikinimo tvarkos parengimas ir patvirtinimas.

ATĮ projekto 4 straipsniu, kuriuo keičiama ATĮ 4 straipsnio 5 dalis, siūloma suteikti teisę aplinkos ministrui paskirti instituciją, atsakingą už Reglamente (ES) 2024/1157 numatytą kompetentingos institucijos, korespondento, bendradarbiavimo funkcijų atlikimą.

ATĮ projekto 18 straipsnio 5 dalimi ATĮ 5 priedas papildomas 15 punktu, į ATĮ įgyvendinamų Europos Sąjungos teisės aktų sąrašą įtraukiant Reglamentą (ES) 2024/1157.

Išvardyti ATĮ projekto pakeitimai, susiję su Reglamentu (ES) 2024/1157 įgyvendinimu, įsigalios 2026 m. gegužės 21 d., nes Reglamentas (ES) 2024/1157 bus pradėtas taikyti 2026 m. gegužės 21 d.

ATĮ projekte siūlomi pakeitimai perkeliant Direktyvą (ES) 2024/884

Perkeliant Direktyvos (ES) 2024/884 1 straipsnio 2 dalies a ir c punktų ir 3 dalies nuostatas, ATĮ projekto 8 straipsniu keičiamos ATĮ 34¹ straipsnio 9 ir 10 dalys papildant nuostatomis, kaip, nuo kada finansuojamas fotovoltinių plokščių ir kitos įrangos, kuri (atitinkamai) iki 2012 m. rugpjūčio 13 d. ir 2018 m. rugpjūčio 15 d. nepateko į EEĮ direktyvos apimtį, atliekų tvarkymas. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Direktyvos (ES) 2024/884 2 straipsnio 1 dalies nuostatas, Direktyvos (ES) 2024/884 1 straipsnio 2 dalies a ir c punktų ir 3 dalies nuostatos įsigaliojo 2025 m. spalio 9 d., šias nuostatas perkeliančio ATĮ projekto 8 straipsnio pakeitimai įsigalios iškart po priėmimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymų projektuose numatytų pakeitimų, kuriais įgyvendinamas Reglamentas (ES) 2023/1542, išsamus poveikio vertinimas atliktas Europos Komisijai pateiktame Reglamentu (ES)

2023/1542 pasiūlyme⁹.

Poveikis atitinkamai sričiai (aplinkai ir klimato kaitai):

Neigiamų pasekmių aplinkai nenumatoma.

Reglamento (ES) 2023/1542 nuostatomis siekiama skatinti gaminti ir pateikti Europos Sąjungos rinkai aukštos kokybės ir gerų eksploatacinių savybių baterijas, sumažinti baterijų neigiamą poveikį aplinkai, efektyviai naudoti žaliavas ir perdirbtas medžiagas, pirmenybę teikti praktiniam atliekų hierarchijos taikymui, skatinti baterijų atliekų pakartotinį naudojimą, paskirties keitimą ir perdirbimą.

Tikėtinas teigiamas poveikis baterijų atliekų tvarkymo sektoriui, nes nustačius sankcijas pagal pažeidimo mastą (už neteisingų duomenų nurodymą baterijų apskaitoje, už baterijų apskaitos nevykdymą ar Reglamento (ES) 2023/1542 59, 60, 61 straipsniuose nurodytų baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemų nesukūrimą – numatant sankcijas už kiekvieną ataskaitiniais metais, kai nevykdyta baterijų apskaita ar nesukurtos nurodytos baterijų atliekų priėmimo ir surinkimo sistemos, patiektą Lietuvos Respublikos rinkai baterijų toną; už baterijų tiekimą Lietuvos Respublikos rinkai neužsiregistravus ATĮ nustatyta tvarka – numatant sankcijas už kiekvieną neužsiregistravus patiektą Lietuvos Respublikos rinkai baterijų toną, už Reglamento (ES) 2023/1542 59 straipsnio 3 dalyje ir (ar) 60 straipsnio 3 dalyje nurodytų baterijų atliekų surinkimo užduočių neįvykdymą – numatant sankcijas už kiekvieną ataskaitiniais metais, kai nevykdytos nurodytos surinkimo užduotys, pagal nustatytą baterijų atliekų surinkimo užduotį nesurinktą baterijų atliekų toną; už atsisakymą neimant atlygio priimti automobilių, pramonines, elektrinių transporto priemonių baterijų atliekas iš galutinių naudotojų ar Reglamento (ES) 2023/1542 61 straipsnio 1 dalyje nurodytų surinkimo punktų – numatant sankcijas už kiekvieną nepriimtą nurodytų kategorijų baterijų atliekų toną) turėtų sumažėti nesąžiningai veikiančių baterijų gamintojų, padidėti sutvarkytų baterijų atliekų kiekis.

Poveikis valstybės finansams.

Įstatymų projektų priėmimas neturės įtakos reikšmingos įtakos valstybės finansams. Priėmus MATĮ projekto pakeitimus ir nuo 2026 metų mokestinio laikotarpio baterijoms netaikant mokesčio už aplinkos teršimą, nuo 2027 metų į valstybės biudžetą nebus gauta apie 70 tūkst. Eur įplaukų iš mokesčio už aplinkos teršimą baterijų atliekomis. Mokesčio už aplinkos teršimą gaminių atliekomis deklaracijų duomenimis, už 2022 m. mokestinį laikotarpį deklaruota 66,8 tūkst. Eur mokesčio už aplinkos teršimą baterijų atliekomis, už 2023 m. mokestinį laikotarpį – apie 71,3 tūkst. Eur.

Poveikis administracinei naštai:

Įstatymų projektais nenustatomi nauji įpareigojimai.

Informacinių įpareigojimų, susijusių su baterijų atliekų tvarkymo organizavimo reikalavimais, sukeliama administracinė našta nereikšminga ir tolesnis sukeliamos prisitaikymo naštos vertinimas ir apskaičiavimas neatliekamas, nes:

1) dabar baterijų atliekų tvarkymą organizuoja tik 3 licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos. Iki Reglamento (ES) 2023/1542 įsigaliojimo elektrinių transporto priemonių ir mažųjų transporto priemonių baterijos pateko į pramoninių baterijų kategorijos apimtį. Minėtos organizacijos, pagal jų pateiktą informaciją, kaip dabar, elektrinių transporto priemonių ir mažųjų transporto priemonių baterijų atliekų tvarkymą organizuos naudodamos esamas šių organizacijų įdiegtas baterijų atliekų surinkimo sistemas. Todėl minėtoms 3 licencijuotoms gamintojų ir importuotojų organizacijoms informaciją veiklos dokumentų (atliekų tvarkymo veiklos organizavimo plane, finansavimo scheme, visuomenės švietimo ir informavimo programoje) atnaujinimas įtraukiant informaciją apie elektrinių transporto priemonių ir mažųjų transporto

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12399-Modernising-the-EU-s-batteries-legislation_en

priemonių baterijų atliekų tvarkymą tikėtina neužtruks ilgiau kaip 2 val., nes jos tiesiog nukopijuos anksčiau pateiktą informaciją apie nešiojamųjų, pramoninių ir automobilių baterijų atliekų tvarkymo organizavimą;

2) neįmanoma prognozuoti, ar bus steigiamos naujos gamintojų ir importuotojų organizacijos, kurios norės gauti bet kurią iš naujų rūšių licencijų – atitinkamų kategorijų baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licencijų. Ūkio subjektų apklausa nesuteiktų objektyvių duomenų, nes, pvz., 5 gamintojai gali atsakyti, kad ateityje galbūt svarstytų steigti naują baterijų gamintojų organizaciją, tačiau tai nereikštų realių planų steigti naujas organizacijas ir nereikštų, kad tie gamintojai atskirai steigtų 5 naujas organizacijas. Pažymėtina, kad gamintojai dažniausiai renkasi prisijungti prie jau veikiančių organizacijų. Paskutinį kartą apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo organizavimo licencija, suteikianti gamintojų ir importuotojų organizacijai teisę organizuoti ir baterijų atliekų tvarkymą, išduota² 2016 m. Taigi per pastaruosius 9 metus nebuvo nei vieno prašymo išduoti apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją ar apmokestinamųjų gaminių (baterijų ir akumuliatorių) atliekų tvarkymo organizavimo licenciją;

3) baterijas Lietuvos rinkai tiekiantiems gamintojams, kurie rinkdavosi individualų pareigų vykdymo būdą, įsipareigojimų mastas iš esmės nesikeis, nes vietoj vienos rūšies sutarties (pagal žinomą praktiką tokie gamintojai baterijų atliekų surinkimo iš platintojų ir sutvarkymo sutartį sudarydavo su atliekų tvarkytoju, kuris turi susitarimus su platintojais) pakeis kitos rūšies sutartis – pavedimo sutartis su baterijų atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčia gamintojų organizacija; kaip ir iki šiol jie turės apskaityti, kiek ir kokių baterijų patiekė Lietuvos rinkai per atitinkamą ataskaitinį laikotarpį – šiuos duomenis pildys savo įmonėje ir teiks organizacijai, su kuria pasirašė pavedimo sutartį, jos informacinėje sistemoje;

4) pagal dabartinį reglamentavimą baterijas Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantys subjektai privalo GPAIS pateikti duomenis apie jų patiektą Lietuvos Respublikos rinkai baterijų kiekį, koks baterijų atliekų kiekis buvo jų vardu sutvarkytas. Duomenys apie sutvarkytą baterijų atliekų kiekį baterijų gamintojui sugeneruojami automatiškai pagal atliekų tvarkytojų, su kuriais jis sudaręs baterijų atliekų tvarkymo sutartis, arba licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, su kuria sudaręs baterijų atliekų tvarkymo organizavimo sutartį, į GPAIS pateiktus duomenis apie atliekų tvarkymą;

5) pagal dabartinį reglamentavimą atliekų tvarkytojų GPAIS vykdoma baterijų atliekų tvarkymo apskaita apima duomenis apie visą baterijų atliekų tvarkymo procesą nuo atliekų susidarymo iki galutinio jų sutvarkymo: baterijų atliekų susidarymo šaltinį, atliekų darytoją, susidarymo vietą, atliekų rūšį, kiekį, šių atliekų surinkėją, vežėją, apdorotoją, jo vykdomas atliekų tvarkymo veiklas ir galutinį atliekų sutvarkymą. GPAIS teikiami duomenys ne tik apie Lietuvos Respublikos teritorijoje surinktas, bet ir iš kitų šalių atvežamas tvarkyti baterijų atliekas, taip pat apie į kitas šalis išvežamas tvarkyti baterijų atliekas ir tolimesnį šių atliekų tvarkymą. Planuojama, kad pagal atliekų tvarkytojų į GPAIS suvestus baterijų atliekų tvarkymo duomenis sistema automatiškai apskaičiuos baterijų atliekų surinkimo lygį ir baterijų perdirbimo veiksmingumo lygį, nurodytus Reglamento (ES) 2023/1542 75 straipsnyje;

6) pagal dabartinį reglamentavimą duomenys apie elektrinių transporto priemonių baterijas įtraukiami į pramoninių baterijų apskaitą. Tačiau neįmanoma prognozuoti, ar (ir kiek) gali būti mažųjų transporto priemonių gamintojų, kurie pirmą kartą Lietuvos Respublikos rinkai ties šios kategorijos baterijas;

7) pagal dabartinį reglamentavimą kolektyviai baterijų atliekų tvarkymą organizuojančios gamintojų ir importuotojų organizacijos privalo:

a) šiai veiklai gauti baterijų atliekų tvarkymą organizavimo licenciją, pateikdamos Reglamento (ES) 2023/1542 58 straipsnio 2 dalyje nurodytus dokumentus, kur numatytos

priemonės, užtikrinančios, kad bus įvykdytos baterijų gamintojams ir importuotojams nustatyta pareiga organizuoti ir finansuoti baterijų atliekų tvarkymą, įvykdyti nustatytas baterijų atliekų tvarkymo užduotis (atliekų tvarkymo organizavimo veiklos planas, visuomenės švietimo ir informavimo programa, finansavimo schema);

b) vykdyti gamintojų ir importuotojų, kurie pavedė organizacijai vykdyti jiems nustatytas pareigas, susijusias su baterijų atliekų tvarkymu, ir atliekų tvarkytojų, su kuriais sudarė sutartis dėl baterijų atliekų tvarkymo, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolę;

c) kasmet teikti veiklos ataskaitas nurodant duomenis, kokį atskirų kategorijų baterijų kiekį Lietuvos Respublikos rinkai patiekė gamintojai ir importuotojai, kurie jai pavedė organizuoti baterijų atliekų tvarkymą, koks atskirų kategorijų baterijų atliekų kiekis buvo sutvarkytas;

d) kasmet su nurodyta veiklos ataskaita pateikti metinių finansinių ataskaitų rinkinį kartu su auditoriaus išvada ir auditoriaus parengtą faktinių pastebėjimų ataskaitą pagal organizacijų veiklos patikrinimo techninę užduotį.

ATĮ projekto nuostatų, reglamentuojančių išankstinių sutikimų išdavimą, galiojimo panaikinimą ir pakeitimą, priėmimas neturės poveikio Lietuvos ūkio subjektų administracinei naštai ir prisitaikymo prie reguliavimo naštai, nes išankstinių sutikimų 10 metų laikotarpiui gavimas atliekų tvarkytojui nėra privalomas. Galimybė prašyti išduoti išankstinį sutikimą kartą per 10 metų gali pasinaudoti iki 5 ūkio subjektų. Dokumentai teikiami per Aplinkosauginių leidimų informacinę sistemą (toliau – ALIS) arba kitomis ryšio priemonėmis. Daroma prielaida, kad vienam dokumentui įkelti reikia iki 5 min. Išankstiniam sutikimui gauti ūkio subjektai kartu su prašymu turės pateikti 5 tipų dokumentus. Vadinasi, visam dokumentų paketui sukelti į ALIS reikės iki 30 min. ($6 \times 5 = 30$).

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų projektai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektais nenustatomi nauji įpareigojimai.

Reglamento (ES) 2023/1542 reikalavimai skatins baterijų pramonės inovacijas, baterijų antrinio naudojimo rinkos plėtrą. Reglamente (ES) 2023/1542 nustatytos didesnės baterijų atliekų surinkimo užduotys, sugriežtinta gamintojų ir jų pareigas perimančių organizacijų atsakomybė (gamintojų atsakomybę perimančiai organizacijai, paskirtai gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, neįvykdžius nustatytų baterijų atliekų surinkimo užduočių, gamintojams, kurių vardu neįvykdytos užduotys, skiriama bauda, o gamintojų atsakomybę perimančiai organizacijai – įspėjimas, o pasikartojus tokiam pažeidimui – licencijos galiojimo panaikinimas, panaikinus organizacijai išduotos licencijos galiojimą, panaikinama jai pareigas pavedusių gamintojų registracija ir jie nebegalės tiekti baterijų Lietuvos Respublikos rinkai), paskatins gamintojus efektyvinti ir plėtoti esamas baterijų atliekų atskiros surinkimo sistemas, įdiegtas bendradarbiaujant su baterijų platintojais, atliekų tvarkytojais ir savivaldybėmis, komunalinių atliekų tvarkymo sistemų administratoriais, vykdyti aktyvias visuomenės informavimo kampanijas apie tinkamą baterijų atliekų rūšiavimą ir įdiegtą baterijų atliekų priėmimo surinkimo punktų tinklą.

ATĮ projekto nuostatos, reglamentuojančios išankstinių sutikimų išdavimą, galiojimo panaikinimą ir pakeitimą, turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms, nes atliekų tvarkytojai įvežamas, importuojamas atliekas galės priiminėti nepertraukiamai trejus metus, atsižvelgiant į tai, kad sutikimas vežti atliekas galės bus patęstas nuo vienerių metų iki trejų arba iš karto išduodamas trejiems metams, kaip numatyta Reglamente (ES) 2024/1157.

8. Ar įstatymų pakeitimų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymų projektus, nereikės priimti ar keisti teisės aktų.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

ATĮ projekto sąvokos įvertintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymų projektais siūlomais pakeitimus, reikės:

1) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 19 d. įsakymą Nr. 4-117/D3-196 „Dėl Baterijų ir akumuliatorių tiekimo rinkai reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

2) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymą Nr. 625 „Dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“;

3) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Gamintojų ir importuotojų registravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-291 „Dėl Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklių patvirtinimo“;

4) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

5) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 24 d. nutarimą Nr. 1168 „Dėl gaminių ir pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduočių patvirtinimo“ atsisakant nuostatų apie baterijų (galvaninių elementų) ir akumuliatorių atliekų perdirbimo užduotis;

6) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijavimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 18 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

7) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“;

8) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290 „Dėl Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“;

9) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 184 „Dėl Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, patikslinant, kokiais atliekų naudojimo veiklų kodais klasifikuojamomis veiklomis užsiimančios baterijų atliekų tvarkytojai įrašomi į Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašą;

10) iki 2026 m. birželio 30 d. pakeisti Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, patikslinant baterijų atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarką atsižvelgiant į tai, kokius baterijų atliekų tvarkymo duomenis reikia nurodyti pagal Reglamento (ES) 2023/1542 75 straipsnio 1, 2, 3, 5 ir 6 dalis;

11) pakeisti Mokesčio už aplinkos teršimą gaminių atliekomis deklaracijos FR0523 formos ir mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis deklaracijos FR0524 formos pildymo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. VA-61/D1-658 „Dėl Mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijų FR0521, FR0522, FR0523 ir FR0524 formų ir jų pildymo taisyklių patvirtinimo“, ir iš šių taisyklių 1 priede pateikto gaminių kodų sąrašo išbraukiant akumulatorius ir galvaninius elementus (baterijas);

12) iki 2026 m. gegužės 20 d. pakeisti Atliekų tarpvalstybinių vežimų tvarkos aprašą, patvirtintą aplinkos ministro 2004 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. D1-207 „Dėl atliekų tarpvalstybinių vežimų tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus įstatymų projektų pakeitimus, jų įgyvendinimas papildomų valstybės biudžeto asignavimų nepareikalaus.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„baterija“, „atliekos“, „atliekų tvarkyba“, „aplinkos politika“, „atliekų vežimas per sieną“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra